

Granskning av inköps- och upphandlings- verksamhet, uppföljning

Hultsfreds kommun

Revisionsrapport

2011-03-18

Caroline Liljebjörn
Stefan Wik

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	2
1. Inledning	3
1.1 Bakgrund	3
1.2 Revisionsfråga	3
1.2.3 Brister vid föregående granskning	3
1.3 Metod	4
2. Regler och riktlinjer	4
2.1 Lagen om offentlig upphandling (LOU)	4
2.1.1 Förändringar i LOU den 15 juli 2010	6
2.2 Interna riktlinjer	6
2.2.1 Policy för upphandlingar och inköp	6
2.2.2 Information om upphandling på intranätet	7
2.2.3 Övriga instruktioner	7
3. Organisation och ansvar	7
3.1 Utvecklingskontoret	7
3.2 Förvaltningarna	8
4. Upphandling i praktiken	8
4.1 När avtalen är tecknade	9
5. Ramavtal	9
5.1 Inventering av befintliga ramavtal	9
5.2 Kontroll av följsamhet mot ramavtalen	9
6. Revisionell bedömning och rekommendationer	15

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Under år 2008 genomfördes en granskning av inköps- och upphandlingsverksamheten. Granskningen bedömde att organisationen var sårbar eftersom den endast bedrevs av ett fåtal personer. Revisorerna har gett Komrev inom PwC i uppdrag att göra en uppföljning av denna granskning. Granskningen ska inriktas på att visa om påtalade brister vid 2008 års granskning har åtgärdats. Caroline Liljebjörn och Stefan Wik från Komrev inom PwC har genomfört uppföljningen.

1.2 Revisionsfråga

Granskningen ska besvara följande revisionsfråga:

- Säkerställer upphandlingsorganisationen att LOU tillämpas på ett tillfredsställande sätt och hanteras upphandling på affärsmässiga grunder?

Granskningen ska inriktas mot följande kontrollmål:

- Kartläggning och kontroll av rutiner som finns för avtalsuppföljning, utvärdering och kontroll av externa avtalsparter.
- Inventering av ramavtalen och dess behovstäckning i organisationen.
- Inventering av inköps- och leverantörsstatistik i nuvarande ekonomisystem och dess användningsområde.
- Kontroll av ett urval av genomförda upphandlingar under 2007.

1.2.3 Brister vid föregående granskning

Vid granskningen som genomfördes år 2008 bedömdes upphandlingsorganisationen som sårbar eftersom upphandlingsverksamheten i stort bedrevs av ett fåtal personer och att det inte ägnades tid att utbilda ansvariga i förvaltningarna. Följande förbättringsförslag gavs för att stärka verksamheten:

- Det bör tydliggöras vilket ansvar som åvilar kommunens inköpschef och kommunens förvaltningar.
- Handläggare inom förvaltningarna bör erbjudas kontinuerliga utbildningar.
- Kommunens intranät bör utvecklas så att den innehåller aktuell och informativ information avseende upphandling.
- Det säkerställs att de avtal som finns på kommunens intranät är aktuella och giltiga.

Beställning av fordon hade inte skett i enlighet med gällande avtal. Det fanns behov av utbildning och information i förvaltningarna.

Avseende ramavtal konstaterades att kommunen hade ett relativt litet antal ramavtal och att det på de konton som kontrollerades fanns en mycket stor del köp från lokala företag som man inte hade avtal med.

1.3 Metod

Granskningen har genomförts genom intervju med Michael Leijonhud inköpschef/näringslivsstrateg vid utvecklingskontoret samt telefonintervjuer med socialchef, bildningschef, två rektorer inom barn- och utbildningsförvaltningen och två enhetschefer inom socialförvaltningen. Vi har tagit del av gällande policy för inköp och upphandling samt av informationen om upphandling som finns på kommunens intranät. Följsamhet mot ramavtal har granskats genom att inköpen på åtta konton i resultaträkningen har kontrollerats mot de leverantörer som kommunen har tecknat ramavtal med.

2. Regler och riktlinjer

2.1 Lagen om offentlig upphandling (LOU)

Syftet med upphandlingsreglerna i LOU är att de upphandlande myndigheterna och enheterna¹ ska använda de offentliga medel som finansierar offentliga upphandlingar på bästa sätt genom att dra nytta av konkurrensen på aktuell marknad. Regelverket syftar också till att ge leverantörer en möjlighet att tävla på samma villkor i varje upphandling.

Med offentlig upphandling menas de åtgärder en upphandlande myndighet eller enhet vidtar för att tilldela ett kontrakt eller ingå ett ramavtal avseende varor, tjänster eller byggtreprenader. De upphandlande myndigheterna har därmed att följa LOU vid alla köp, hyra och leasing av varor och tjänster, med några undantag.

I november 2007 antogs två nya lagar som ersätter lagen (1992:1528) om offentlig upphandling; lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, den så kallade *klassiska lagen*, samt lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster, den så kallade *försörjningslagen*.

För offentlig upphandling gäller fem grundläggande principer för all upphandling av varor, tjänster och byggtreprenader:

1. *Principen om icke-diskriminering* – det är förbjudet att direkt eller indirekt diskriminera leverantörer främst på grund av nationalitet. Bland annat innebär denna princip att den upphandlande myndigheten inte får ge ett lokalt företag företräde med anledning av dess geografiska läge.
2. *Principen om likabehandling* – alla leverantörer ska behandlas lika och ges lika förutsättningar.

¹ I tidigare LOU användes begreppet upphandlande enhet. Begreppet kvarstår i försörjningslagen men är utbytt mot upphandlande myndighet i den klassiska lagen. Med myndighet jämställs beslutande församlingar i kommuner och landsting, kommunala bolag m.m. enligt 2 kap 12 § LOU, samt sammanlutningar av en eller flera myndigheter.

3. *Principen om ömsesidigt erkännande* – intyg och certifikat som utfärdats av en medlemsstats myndigheter ska gälla också i övriga EU/EES-länder.
4. *Proportionalitetsprincipen* – kraven på leverantören och kraven i kravspecifikationen ska ha naturligt samband med och stå i rimlig proportion till det som ska upphandlas.
5. *Principen om transparens* – den upphandlande myndigheten är skyldig att skapa öppenhet, att lämna information om upphandlingen och det praktiska tillvägagångssättet. Förfrågningsunderlaget måste vara tydligt och innehålla samtliga krav på det som ska upphandlas.

Reglerna för offentlig upphandling är olika beroende på om värdet av upphandlingen är över eller under de så kallade tröskelvärdena. Om värdet beräknas vara över tröskelvärdena gäller att upphandling ska ske genom *öppet förfarande*, *selektivt förfarande* eller *förhandlat förfarande*².

Vid upphandling under tröskelvärdet gäller att den upphandlande myndigheten kan välja mellan ett *förenklat förfarande* eller ett *urvals förfarande* enligt bestämmelserna i 15 kap LOU³. Om kontraktets värde är lågt eller om det finns synnerliga skäl finns möjlighet att genomföra *direktupphandling*, vilket innebär ett förfarande utan särskilda krav på anbud⁴. Den upphandlande myndigheten ska vid behov besluta om riktlinjer för direktupphandling.

Tröskelvärdena revideras av EU-kommissionen vartannat år. Från och med 1 januari 2010 gäller följande tröskelvärden vid offentlig upphandling för kommuner och landsting:

<i>Klassisk sektor</i>		
Varor och tjänster	193 000 €	1 919 771 SEK
Byggtreprenader	4 845 000€	48 193 215 SEK

<i>Försörjningssektor</i>		
Varor och tjänster	387 000 €	3 849 489 SEK
Byggtreprenader	4 845 000 €	48 193 215 SEK

² Se 4 kap 1 § samt 2 kap 9, 16, 2 § LOU (2007:1091).

³ Se även 2 kap 24-25 § LOU (2007:1091).

⁴ Se 2 kap 23 § samt 15 kap 3 § LOU (2007:1091).

Beroende på val av upphandlingsförfarande finns bestämmelser i LOU avseende annonsering inför en kommande upphandling. Annonsering ska ske i samtliga fall utom vid direktupphandling. Vid förhandlat och förenklat förfarande får under särskilda förutsättningar upphandlingar ske utan föregående annonsering.

Vid all upphandling, utom direktupphandling, krävs att den upphandlande myndigheten tar fram ett förfrågningsunderlag med administrativa föreskrifter, kravspecifikation och kommersiella villkor. Förfrågningsunderlaget ska, i enlighet med tidigare nämnda principer, innehålla tydliga utvärderingskriterier och utformas på ett sådant sätt att inte vissa leverantörer gynnas respektive missgynnas.

2.1.1 Förändringar i LOU den 15 juli 2010

Den 15 juli 2010 infördes en ny fast beloppsgräns för direktupphandlingar enligt LOU avseende byggentreprenader, varor och tjänster. Gränsvärdet för direktupphandling är ca 287 000 kronor och värdet justeras vartannat år. Värdet utgör 15 % av tröskelvärdet för varor och tjänster inom klassisk sektor (2010: 1 919 771 kr).

Övriga förändringar av LOU innebar att en obligatorisk avtalsspärr infördes om 10 eller 15 dagar när ett tilldelningsbeslut fattats och skickats till anbudsgivarna. Det finns numera en möjlighet att begära att ingångna avtal kan förklaras ogiltiga vid domstol. Avtal kan ogiltigförklaras om de till exempel tecknats i strid med avtalsspärren.

Förvaltningsdomstolen får besluta att en så kallad upphandlingsavgift, som är en sanktionsavgift som tillfaller staten, får tas upp av upphandlande myndigheter som bryter mot LOU. Talan ska väckas av Konkurrensverket.

Kommuner och landsting har fått möjlighet att anskaffa byggentreprenader, varor eller tjänster med hjälp av en inköpscentral. Med inköpscentral menas en upphandlande myndighet som ingår ramavtal om byggentreprenader, varor eller tjänster som är avsedda för andra upphandlande myndigheter, eller medverkar vid en upphandling i egenskap av ombud åt flera upphandlande myndigheter.

2.2 Interna riktlinjer

2.2.1 Policy för upphandlingar och inköp

Den gällande policyn för upphandlingar och inköp är från år 2004. Enligt policyn får direktupphandling ske upp till ett värde av två prisbasbelopp⁵ för varor och tre basbelopp för tjänster. Tekniska kon-toret har rätt att direktupphandla upp till fem prisbasbelopp.

Enligt planeringen ska policyn uppdateras under första halvåret 2011.

⁵ Ett prisbasbelopp år 2010 motsvarar 42 800 kr.

2.2.2 Information om upphandling på intranätet

Informationen om inköp och upphandling på intranätet söks fram från intranätets första sida via sökvägen Grupper/KS-förvaltningar/Utvecklingskontoret. Att hitta informationen upplevs som svårt eftersom det inte finns någon naturlig koppling till sökordet (Grupper) på intranätets första sida. Trots att kontakter tagits med IT-avdelningen har ett förtydligande av sökvägen inte kommit till stånd.

På intranätet beskrivs vad offentlig upphandling är, vilka typer av upphandling som finns och att ytterligare information lämnas av personalen på utvecklingskontoret. Vidare betonas vikten av att känna till och följa de ramavtal som kommunen har tecknat.

Sidan innehåller även en lista med ramavtal som kommunen har tecknat. Via länkar kan man nå internetsidor om LOU samt hemsidorna för följande organisationer: Kommentus, Ekonomistyrningsverket (ESV) samt Konkurrensverket.

2.2.3 Övriga instruktioner

Inköpschefen berättar att instruktionerna till förvaltningarna är att vid direktupphandling fråga flera leverantörer, helst 3 och aldrig handla direkt från någon utan att höra med andra först. Förfrågningarna och slutsatsen ska dokumenteras i en mapp. Det sker ingen uppföljning av att så sker utan förfarande baseras mer på en dialog med de verksamhetsansvariga.

Från gång till gång blir personalen ute i verksamheterna kontaktade av försäljare direkt på arbetsplatsen. Det rör sig ofta om försäljning av förbrukningsmaterial till exempel lysrör. Då inköpschefen får kännedom om att försäljare rör sig i trakten skickas mejl ut som informerar de anställda om vad det rör sig om och hur de ska agera.

3. Organisation och ansvar

3.1 Utvecklingskontoret

Inköpschefen finns på utvecklingskontoret och verkar samtidigt som näringslivsstrateg. De kommande två åren ska han även arbeta med infrastrukturfrågor för Hultsfreds, Högsby, Vimmerby och Kinda kommuner. För att avlasta inköpschefen kommer kommunens jurist att ha rollen som inköpssamordnare under den här perioden.

En prioriterad uppgift för inköpssamordnaren är att ta fram en ny policy samt att arbeta aktivt med att informera förvaltningarna om vilka ramavtal som finns för att öka köptroheten i kommunen.

Enligt inköpschefen har förvaltningarna klara direktiv om att vända sig till inköpschefen när en upphandling ska göras, men inköspolicyn från år 2004 beskriver endast att inköpssamordnaren ska stödja förvaltningarna vid specifika upphandlingar.

3.2 Förvaltningarna

Enligt policyn är varje förvaltning skyldig att känna till och utnyttja de ramavtal som finns. Enhetschefer och rektorer som intervjuats vänder sig direkt till inköpschefen med frågor om inköp och avtal. Ingen använder informationen på intranätet. Vissa upplever en otydlighet kring vilka leverantörer som kan användas vid inköp av förbrukningsinventarier. Det förekommer direktreklam i form av kataloger som har lägre priser än kommunens avtal och det kan vara svårt att motivera varför inköpen ska göras av kommunens leverantörer.

Förvaltningscheferna anser att samarbetet med utvecklingskontoret är bra, men att ansvarsfördelningen kan förtydligas. Information om ramavtal efterfrågas eftersom det finns en osäkerhet om personalen gör inköpen inom ramen för upphandlade avtal.

4. Upphandling i praktiken

Inköpschefen beskriver att Hultsfreds kommun i första hand ska delta i landsomfattande upphandlingar som genomförs av SKL/Kommentus och av kammarkollegiets inköpscentral (www.avropa.nu).

I andra hand ska upphandlingar genomföras regionalt. Det finns ett samarbete i den norra länsdelen där Västerviks inköpskontor är den sammanhållande parten. Kommuncheferna i de aktuella kommunerna diskuterar att upprätta en gemensam inköpsportal.

Först i tredje hand ska upphandlingar genomföras lokalt av kommunen. Upphandlingar är även aktuella inom den tekniska sektorn avseende entreprenader inom byggnads- och anläggningsarbeten. Dessa upphandlingar handhas av tre tjänstemän inom tekniska kontoret som från och med årsskiftet ingår i det nyinrättade kommunalförbundet Östra Smålands kommunaltekniska förbund (ÖSK).

Under år 2010 har bland annat följande upphandlingar genomförts:

Av tekniska kontoret:

Byggnadsentreprenader:

- Albäcksskolan
- Ekliden i Viresrum
- Silverdalens sporthall
- Lindblomsskolan (paviljong)

Övriga tjänster:

- Tömning av enskilda brunnar
- Asfaltsbeläggning
- Förbränning av avfall
- Transporter av avfall

Av utvecklingskontoret:

- Livsmedel (i samverkan med landstingen i Kalmar och Jönköpings län)
- Fönsterputsning

- Kemiskt/tekniska städprodukter, maskindiskmedel samt papper och plastprodukter
- Sängar

Kommunen anlitar Visma Opic för att sprida informationen om upphandlingar till annonsdatabaser för att nå rätt leverantörer. Opic bistår även med formulär för anbudsunderlag och via deras support ges råd om vilken formalia som krävs i ett upphandlingsärende.

4.1 När avtalen är tecknade

När avtalen är tecknade läggs originalen av avtalen som handhas av inköpschefen i ett låst arkivskåp. Avtal som tecknats av förvaltningarna förvaras på respektive förvaltning. Bevakning av avtal som är på väg att gå ut och behöver förnyas eller sägas upp sker helt manuellt. För de avtal som finns på utvecklingskontoret är det inköpschefens ansvar att så sker. Önskemål finns att bevakningen ska automatiseras.

5. Ramavtal

5.1 Inventering av befintliga ramavtal

På kommunens intranät finns en lista med tecknade ramavtal. Vid granskningstillfället bestod den av 28 avtal fördelade på 22 rubriker. Rubrikerna är av typen belysning, bensin, böcker och litteratur, däck, eldningsolja, fordon, hyrbilar osv. Under rubriken fordon anges ingen leverantör utan den anställde uppmanas kontakta inköpschefen för mer information.

Ramavtalen som återfinns på listan är de som bedöms beröra grupper av anställda. Om ett avtal endast berör ett fåtal kommuniceras villkoren direkt med dem.

En kontroll av avtalens giltighet som vi bad utvecklingskontoret genomföra visar att 25 av avtalen var inom avtalsperioden och för 3 av avtalen angavs ingen giltighetsperiod.

Information om vilka avtal som kommunen har tecknat via Kommentus eller Kammarkollegiets inköpscentral finns inte på intranätet. Kommunen kan även avropa på ramavtal genom HBV (Husbyggnadsvaror HBV Förening), som är en inköpscentral för kommunala bostadsföretag.

Inköpschefen har kontrollerat köptroheten via leverantörsreskontran vid några tillfällen. Senaste gången var år 2009. Kontroll att leverantörerna fakturerar avtalade priser har gjorts genom stickprov. Hittills har stickproven visat att rätt priser använts.

5.2 Kontroll av följsamhet mot ramavtalen

För att kontrollera om de avtal som finns efterlevs har ett antal kostnadskonton inom kommunen granskats. De konton som valts ut är samma som ingick i den ursprungliga granskningen. Inköp från leverantörer som totalt uppgår till över 100 tkr finns redovisade i nedanstående listor.

Under år 2010 uppgick verksamhetens kostnader till cirka 831 mnkr (2007: 836 mnkr) av dessa utgörs cirka 76 mnkr av övriga kostnader där de konton som granskats återfinns.

Konton där ramavtal finns

Konto 6411 – Förbrukningsinventarier

Kontot rymmer förbrukningsinventarier som inte klassificeras som investering. Det innebär att de har ett värde under ett halvt basbelopp (drygt 20 tkr) och bedöms inte nyttjas under längre tid än tre år, till exempel vitvaror, möbler samt skolmöbler.

Konto 6411	Ursprunglig granskning år 2007			Uppföljning år 2010		
	Ramavtal	Procent	Kronor	Ramavtal	Procent	Kronor
Förbrukningsinventarier						
Brio Lek & Lär AB	Ja	2,3 %	70 685	-	-	-
DKN Data & Kontor				Nej	8,2 %	297 989
Dustin AB	Ja	3,8 %	114 856	Ja	2,3 %	84 484
Emmaboda Möbler				Nej	2,9 %	105 649
GILA Control Systems				Nej	5,1 %	185 000
Hultsfreds Järnvaruaffär	Nej	2,6 %	79 958	Nej	1,6 %	60 018
Hämä sport & fitness				Nej	3,5 %	128 524
Invacare AB				Nej	3,4 %	124 800
Kontorsspecial AB	Ja	20,5 %	621 225	Ja	21,9 %	801 178
Menigo Foodservice				Ja	3,4 %	125 664
Pilen Cykel AB				Nej	4,6 %	167 814
Törnvalls Möbler AB				Nej	3,4 %	124 336
Work Ikea	Ja	2,9 %	87 286	Ja	3,2 %	116 005
Övrigt		67,8 %	2 053 695		36,5 %	1 333 722
Summa		100 %	3 027 705		100 %	3 655 183

Inköpen från företaget DKN Data & Kontor avser möbler och övriga inventarier till Campus Hultsfred. Direktupphandling har genomförts vid detta inköp samt även när inköp gjorts från övriga leverantörer som inte har ramavtal.

Inköpen på kontot har ökat med över 20 % sedan år 2007 och inköp sker med över 100 tkr från 10 olika leverantörer. Gruppen övrigt består av inköp under 100 tkr från över 200 leverantörer (2007: ca 160).

Konto 6430 – Städmaterial

Inom detta konto ryms produkter som rengöringskemikalier, städmedel och städutrustning. Totalt har kontot belastats med ca 467 tkr under år 2010 (2007: 680 tkr) och består av 414 transaktioner (2007: 409 transaktioner).

Konto 6430	Ursprunglig granskning år 2007			Uppföljning år 2010		
	Ramavtal	Procent	Kronor	Ramavtal	Procent	Kronor
Hartvigs Färg AB	Nej	2,0 %	13 728	Nej	2,5 %	11 690
Kontorsspecial AB	Ja	3,9 %	27 056	Ja	22,1 %	103 112
Nybloms	Ja	78,6 %	541 231	Ja	64,3 %	300 093
Övrigt		15,0 %	105 891		11,1 %	51 849
Summa		100 %	687 906		100 %	466 744

Köptroheten för städmaterial har höjts på grund av att inköpen från Kontorsspecial AB har ökat. I posten övrigt ingår 21 (2007: 30) leverantörer vars inköpssummor understiger 10 tkr.

Konto 6441 – Böcker

Ramavtal för inköp av böcker finns med leverantörerna Adlibris Internetbokhandel, Boktjänst Sverige AB, BTJ Sverige AB, Förlagsdistribution, Gleerups Utbildning AB, Liber AB samt Quidings Bokhandel Bokia. Upphandlingen gjordes genom SKL/Kommentus år 2008.

Konto 6441	Ursprunglig granskning år 2007			Uppföljning år 2010		
	Ramavtal	Procent	Kronor	Ramavtal	Procent	Kronor
Adlibris och Bokia	Ja	51,4 %	1 553 939	Ja	5,2 %	134 730
Akademibokhandeln och Bokus	Ja	1,0 %	32 733	Ja	2,3 %	59 365

Boktjänst Sverige AB				Ja	33,1 %	857 265
Bonnier utbildning	Nej	1,8 %	54 626	Nej	1,4 %	38 023
BTJ Sverige AB	Ja	16,2 %	490 819	Ja	15,3 %	396 434
Förlagsdistribution	Nej	3,3 %	99 916	Ja	4,0 %	102 109
Gleerups Utbildnings AB	Nej	3,2 %	96 615	Ja	6,0 %	153 217
Liber AB	Nej	3,7 %	111 562	Ja	4,4 %	115 735
Övrigt		19,2 %	581 686		28,3 %	734 339
Summa		100 %	3 021 916		100 %	2 591 217

Totalt finns 1 557 transaktioner (2007: cirka 1 550) på kontot under året och det är 241 olika leverantörer (2007: över 250). Andelen av inköpen inom ramen för de avtal som har tecknats har ökat från 68,6 % år 2007 till 70,2 % år 2010.

Konto 6511 och 6612 – Kontorsmaterial och kopieringspapper

Enligt listan över ramavtal finns avtal för kontorsmaterial med Kontorsspecial AB.

Konto 6511	Ursprunglig granskning år 2007			Uppföljning år 2010		
	Ramavtal	Procent	Kronor	Ramavtal	Procent	Kronor
Corporate Express	Ja	6,1 %	42 353	Nej	1,3 %	12 252
Johnsson Björn Försäljning	Nej	8,7 %	59 995	Nej	8,2 %	79 472
Kontorsspecial AB	Ja	52,1 %	361 143	Ja	49,0 %	477 101
Timo Office AB				Nej	8,7 %	85 090
Vaktmästeriet		4,2 %	28 753		7,1 %	69 441
Övrigt		29,0 %	200 753		25,7 %	250 829
Summa		100 %	692 523		100 %	974 185

Kontot är belastat med 724 (2007: 606) transaktioner fördelat på 84 (2007: cirka 60) olika leverantörer. Kontorsspecial AB är liksom år 2007 den enskilt största leverantören. De som använt andra leverantörer har meddelats att så inte får ske utan att det är Kontorsspecial som inköpen ska göras från.

Konto 6512	Ursprunglig granskning år 2007			Uppföljning år 2010		
	Ramavtal	Procent	Kronor	Ramavtal	Procent	Kronor
Kopieringspapper						
Kontorsspecial AB	Ja	85,0 %	155 394	Ja	87,6 %	172 649
Övrigt		15,0 %	27 376		12,4 %	24 424
Summa		100 %	182 770		100 %	197 073

Detta konto består av 147 (2007: 130) transaktioner och sammanlagt har 4 (2007: 4) leverantörer använts.

Konto 6413 - Datorer

Hultsfreds kommun har via Kammarkollegiets inköpscentral tecknat sig för avtalet med Dustin AB när det gäller inköp av datorer.

Konto 6413	Ursprunglig granskning år 2007			Uppföljning år 2010		
	Ramavtal	Procent	Kronor	Ramavtal	Procent	Kronor
Datorer						
Dustin AB	Ja	34,2 %	816 037	Ja	34,4 %	943 865
Kontorsspecial AB	Ja	45,3 %	1 081 921	Ja	7,4 %	201 487
Övrigt		20,5 %	488 235		58,2 %	1 593 714
Summa		100 %	2 386 193		100 %	2 739 066

I posten övrigt ingår leasingkostnader från DnB Nor Finans AS och Ikano Bank med sammanlagt 1 421 tkr. Leasingkostnaderna avser datorer till gymnasieskolans elever och till Campus. Resterande 72 tkr fördelar sig på 30 leverantörer.

Konton där ramavtal saknas

Konto 6425 – Färg, kalk, kemi med mera

Kontot innehåller främst fällningskemikalier till vattenverk och reningsverk, exempel på produkter är soda och klor. Kommunen har varit med i ett samarbete genom SKL/Kommentus angående upphand-

ling på området, men samarbetet upphörde för några år sedan. Nu planeras att en upphandling ska genomföras inom samarbetet mellan kommunerna i den norra länsdelen.

Eka Chemicals AB har bytt namn till BASF the Chemical company.

Konto 6425	Ursprunglig granskning år 2007			Uppföljning år 2010		
	Ramavtal	Procent	Kronor	Ramavtal	Procent	Kronor
Färg, kalk, kemi						
AGA Gas AB	Nej?	2,3 %	24 162	Nej	3,8 %	58 639
BASF the Chemical company				Nej	6,4 %	100 345
Brenntag Nordic AB				Nej	7,2 %	112 236
EKA Chemicals AB				Nej	12,0 %	187 460
Golvmästarna AB	Nej	2,0 %	20 774	Nej	3,5 %	55 001
Hartvigs Färg AB	Nej	4,2 %	44 251	Nej	5,8 %	89 780
Hultsfreds Järnväruaffär AB	Nej	2,0 %	21 301	Nej	2,5 %	39 577
Nordkalk AB				Nej	6,7 %	106 913
Nybloms	Ja	15,0 %	158 095	Ja	15,9 %	247 360
Virserums Golvservice AB	Nej	2,4 %	24 770	Nej	1,7 %	24 584
Univar AB				Nej	8,3 %	128 963
Övrigt		72,0 %	758 707		26,2 %	407 354
Summa		100 %	1 052 060		100 %	1 558 212

Inköpen på kontot har ändrat karaktär sedan år 2007. För medan de angivna leverantörerna år 2007 var de enskilt största på kontot är det nu 5 andra leverantörer som har över 100 tkr inköp var under år 2010. I övrigt är det liksom då ett stort antal transaktioner, 703 (2007: 504) stycken fördelade på ytterligare 56 (2007: 70) olika leverantörer.

Konto 6499 – Övrigt material

Övrigt material innehåller det som inte kan bokföras på andra mer specifika konton.

Konto 6499	Ursprunglig granskning år 2007			Uppföljning år 2010		
	Ramavtal	Procent	Kronor	Ramavtal	Procent	Kronor
Övrigt material						
Hultsfreds Järnvaru- affär	Nej	11,8 %	140 166	Nej	3,3 %	4 786
Konsumentföreningen Oskarshamn	Nej	2,5 %	29 892	Nej	1,3 %	1 973
Kontorsspecial AB	Ja	11,8 %	140 599	Ja	0,2 %	351
Övrigt		69,8 %	883 116		95,2 %	139 777
Summa		100 %	1 193 773		100 %	146 887

Målet brukar vara att reducera bokningarna på övrigt material till förmån för mer specifika konton. Här har saldot minskat från 1,2 mnkr år 2007 till 147 tkr år 2010. Den största transaktionen på kontot uppgick till 150 tkr och utgör i stort sett hela saldot på kontot. Resterande transaktioner är ett hundratal transaktioner under 20 tkr och ett flertal krediteringar (negativa belopp).

6. Revisionell bedömning och rekommendationer

Baserat på genomförd uppföljning av tidigare granskning bedömer vi att upphandlingsorganisationen har förbättrats när det gäller att säkerställa att LOU tillämpas på ett tillfredsställande sätt och att upphandlingar hanteras på affärsmässiga grunder. Upphandlingar ska i första hand ske i via SKL/Kommentus eller Kammarkollegiets inköpscentral, i andra hand regionalt med Västerviks inköpskontor som sammanhållande part. Vi bedömer att det minskar sårbarheten i den egna upphandlingsorganisationen och att det främjar affärsmässigheten förutsatt att lokala önskemål kan tillgodoses.

Följande förbättringsområden lyftes fram i den tidigare granskningsrapporten. Vi har samlat våra kommentarer och rekommendationen under respektive rubrik.

Policy för upphandlingar och inköp

Policyn för upphandlingar och inköp från år 2004 bör uppdateras till gällande regelverk som planerat. Vi rekommenderar att ansvarsfördelningen mellan utvecklingskontoret och förvaltningarna förtydligas när det gäller om utvecklingskontoret alltid måste kontaktas när en upphandling ska genomföras och i vilken utsträckning upphandlingar kan göras av förvaltningarna själva.

Vi anser att instruktionerna om hur förvaltningarna ska agera vid direktupphandling är bra. Vi föreslår att de skrivs in i policyn. Vi anser att en uppföljning av hur policyn följs kan genomföras vid utvecklingsamtal eller motsvarande.

Information och utbildning

Vi rekommenderar att utbildning gällande inköp och upphandling bör genomföras för berörda chefer. Vid samtal med enhetschefer och rektorer fanns önskemål bland annat om information om leverantörer och avtal. Utbildning och information om förändringar av riktlinjer och avtal bör vara regelbundet återkommande till exempel vid chefsträffar.

Intranätet

Vi anser att sökvägen till informationen om upphandling på intranätet bör förtydligas så att användandet underlättas. Informationen som presenteras bör uppdateras så att den överensstämmer med LOU bland annat när det gäller gränsen för direktupphandling. Informationen kan utökas till att omfatta råd hur man som anställd ska agera om man blir kontaktad av försäljare direkt på arbetsplatsen eller om en vara eller tjänst finns till lägre pris hos en leverantör som kommunen inte har avtal med.

När det gäller listan med ramavtal som finns på intranätet är den mer aktuell än vid den tidigare granskningen. Vi rekommenderar att flera avtal tas med på listan. När det gäller till exempel böcker finns totalt sju leverantörer varav fyra finns med på listan medan tre är utelämnade. Rutiner bör införas för att hålla informationen uppdaterad.

För avtal upphandlade via SKL/Kommentus, Kammarkollegiets inköpscentral (www.avropa.se) samt HBV rekommenderar vi att länkar läggs till respektive internetsida som visar vilka avtal kommunen kan utnyttja.

Ramavtal och köptrohet

Kommunen har utökat antalet ramavtal sedan år 2007, vilket främst skett genom upphandlingar via SKL/Kommentus. Enligt vår erfarenhet är det i en kommun av Hultsfreds storlek rimligt att ha ca 150 ramavtal. Ett antal som kan användas som riktmärke.

Vår kontroll av köptroheten på åtta stycken kostnadskonton visar att köptroheten förbättrats sedan år 2007 inom de flesta områden, men att antalet mindre leverantörer fortfarande är stort särskilt inom förbrukningsinventarier och böcker. Liksom år 2007 saknas avtal inom området färg, kalk, kemi mm, men en upphandling är planerad inom samarbetet i den norra länsdelen.

Egna kontroller av köptroheten utförs även om det inte skett sedan år 2009. Vi rekommenderar att kontrollerna utförs regelbundet och att de dokumenteras samt redovisas för kommunstyrelsen.

2011-03-18

Caroline Liljebjörn
Kundansvarig, revisionskonsult

Stefan Wik
Certifierad kommunal revisor